

Asia: VN/17688/2021

Työryhmän selvitysluonnos: datanhallinta-asetuksen kansallinen täytäntöönpano

Oletteko samaa mieltä datanhallinta-asetuksen sisällön kuvauksesta? Vaatiiko jokin kohta mielestänne lisää selvennystä, jotta pystytte soveltamaan datanhallinta-asetusta?

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Sisältö on perusteellisesti kuvattu, ja asetuksen suhdetta on kohta kohdalta verrattu myös kansalliseen lainsäädäntöön. Emme tunnustaneet kohtia, joissa olisimme eri mieltä sisällön kuvauksesta.

Vastuu datanhallinta-asetuksen tulkitsemisesta kuuluu viime kädessä jokaiselle asetuksen piirissä olevalle julkisen sektorin toimijalle. Asetus on kuitenkin melko monimutkainen. Asetuksen piirissä olevien tahojen olisi hyödyllistä saada käyttöönsä tiivistelmiä, esimerkiksi taulukkomuodossa, joiden avulla ne pystyisivät nopeammin ja yksiselitteisemmin löytämään toimintansa kannalta merkitykselliset kohdat asetuksesta. Yksi tällainen asia on asetuksen suhde nykyiseen lainsäädäntöön: missä kohdissa asetus on päällekkäinen tai mahdollisesti ristiriitainen sen kanssa. Toinen tiivistelmää kaipaava asia on asetuksessa olevat sen soveltamisalaan vaikuttavat rajaukset.

Oletteko samaa mieltä nykytilan arvioinneista? Miten datanhallinta-asetus vaikuttaa toimintaanne?

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Selvitysluonnoksessa todetaan, että datanhallinta-asetuksen kieltämiä yksinoikeuksia ei alustavassa kartoituksen perusteella ole myönnetty. Tämä vaikuttaa myös Luken osalta pitävän paikkansa.

Luke kuuluu tutkimuslaitoksena asetuksen sääntelyn piiriin. Luken tapauksessa kyse on usein aineistojen avaamisesta, julkisuuslain mukaisesta tietojen antamisesta, tutkijoiden tai viranomaisten välisestä tiedonvaihdosta tai kaupalliselta pohjalta tilaustyönä tuotetun aineiston luovuttamisesta tilaajalle. Selvitysluonnoksen perusteella datanhallinta-asetusta ei kuitenkaan sovellettaisi tällaiseen toimintaan.

Asetusta sovellettaisiin ainakin Luken hallussa olevaan tilastollisen luottamuksellisuuden alaiseen aineistoon. Luke on parhaillaan avaamassa tutkimusinfrastruktuurejaan kansainvälisten yhteistyöverkostojen käyttöön. Tässä yhteydessä Luken on huomioitava datanhallinta-asetuksen mahdolliset vaikutukset, kun asetamme infrastruktuureilla tuotettuja aineistoja infrastruktuurien käyttäjien tai muiden saataville.

Luken näkökulmasta selvitysluonnoksessa esille tuotu mahdollisuus hyödyntää avoindata.fi-palvelun teknistä alustaa asetuksen mukaisen keskitetyn tietopisteen toteutuksessa olisi kannatettava. Tällöin aineistoja saataville asettava organisaatio voisi kuvailla aineistonsa suoraan palveluun, mikäli organisaatio ei itse ylläpidä vastaavaa katalogia aineistoistaan. Jos organisaatiolla taas on oma aineistokataloginsa, sen sisältö olisi automaattisesti siirrettävissä keskitettyyn tietopisteeseen samoilla teknisillä ratkaisuilla, joilla avoimen datan aineistojen kuvailuja nykyään siirretään.

Vapaamuotoiset huomiot selvityksestä

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Datanhallinta-asetuksen mukainen aineistojen saataville asettaminen edellyttää, että julkisen sektorin toimijat ovat tarkalla tasolla tietoisia tietovarantoihinsa sisältyvistä teollis- tai tekijänoikeuksien suojaamista tai kaupallisesti luottamuksellisista sisällöistä. Jos tietovarannon suunnitteluvaiheessa ei ole varauduttu tällaiseen aineistojen saataville asettamiseen, voi suojattujen sisältöjen tunnistaminen jälkikäteen olla hyvin vaikeaa. Suojauksen perusteet ja oikeuksien haltijat voivat vaihdella tietuekohtaisesti tietovarannon sisällä, eikä näitä välttämättä voi päätellä tietovarannon sisällöstä yhtä helposti kuin esimerkiksi tiedon henkilötietoluonnetta. Olisi tarpeen muodostaa ja jakaa hyviä toimintatapoja, joilla kirjanpito aineistoon liittyvistä oikeuksista ja suojauksen tarpeista voidaan järjestää. Näin aineiston uudelleenkäyttö datanhallinta-asetuksen tarkoittamalla tavalla tulisi mahdolliseksi.

Hanhela Topi
Luonnonvarakeskus

Pitkänen Harri
Luonnonvarakeskus

